

Abonamintul

Pentru monarhie:

Pre anu 6 fl., 1/2 anu 3 fl., 1/4 anu 1 fl. 50 cr.

Pentru strainatate:

Pre 1 anu 18 frcs., 1/2 anu 9 frcs., 1/4 anu 4 frcs. 50 cm.

Foca apare in fie care Sâmbătă.

Unirea

Foe bisericescã-politicã.

Insertiuni

Unu siru garmond: odatã 7 cr., a doua ora 6 cr., a treia ora 5 cr., si de fie care publicatiune timbru de 30 cr.

Totu ce privesce foca sa se adreseze la «Redactiunea si Administratiunea Unirii» in Blasiu.

Anul IV.

Blasiu 17 Martiu 1894.

Numarul 11.

„Atotputernicia statului.”

*** Acesta este titlul articolului de fond din Nr. 46 al „Gazetei Transilvaniei”.

Cand am cetit titlul articolului acestuia, eram in credinta intemeiata, ca „Gazeta Transilvaniei” va apara atotputernicia statului din incidentul, ca deputatul magiar Ugron Gabor in epocala sa vorbire tinuta in casa deputatilor din Budapesta in contra casatoriei civile obligatoare a combatusut cu atata tarie si dulceta lirica atotputernicia statului.

Si eram in drept sa o credem aceasta despre „Gazeta”.

Atotputernicia statului este o dogma fundamentalã a sistemului politic numit liberalismã, despre care forte cu multã adevãru a sustinut Ugron in vorbirea sa, ca nu este totu una cu libertatea. Liberalismul insã in forma lui cea mai rigidã, profesat de foile jidovesci din Viena, din cari asa mult se inspira „Gazeta”, este credeul politic al ei.

Lucru firescu ca amã trebuit sa credem, ca „Gazeta” ca adeptã a liberalismului va lua in apãrare principiul atotputerniciei statului in contra lui Ugron.

Ce sa vedã insã? In locu de acesta „Gazeta” secundãza lui Ugron si combate si ea atotputernicia statului, cãci „in numele atotputerniciei statului se servãrescu si adã tãte nedreptãtãile, tãte fãrã-

delegile, ce trebuie sã le îndurãmã; in numele ei ni-se cere, sã ne desbrãcãmã de simtulu nostru naționalu, de limba, de trecutul si de obiceiurile nostre si sã ne închinãmã idoliloru magiarisãrii si a magiarismulu”.

Forte bine si forte frumosu suntu ðise lucrurile acestea. Numãi cãtu aducem „Gazetei” aminte, cã tãte acestea se facu, fiindu cã atotputernicia statului este o dogmã a sistemului politic numit liberalismã, cãruia se închinã si „Gazeta” ca unui idolu.

Foile liberale jidovesci din Viena, ca de pildã „Neue Freie Presse”, monitoriulu alianței israelite, se invirtu multu prin biroulu redactional al „Gazetei”. In ele forte desu se potu ceti sentinte „liberale” despre atotputernicia statului ca cele urmãtoare:

Statulu este singurul isvoru al dreptulu.

Altu dreptu nu existã, decãtu pe care ilu face statulu.

Totu ce face statulu, este dreptu eo ipso, cã ilu face statulu.

Nicu dreptu dumnezeescu, nicu dreptu alu naturei nu existe.

Statulu nu pote face nedreptate, cãci ce emanãzã dela elu, totu e dreptu. Statulu nu cunõsce societate coordonata, ci numãi societãti subordonate lui.

Individulu n'are nicu unu dreptu fãtã cu statulu, statulu insã are dreptu absolutu fãtã cu individulu.

Totu ce pretinde statulu dela in-

dividũ, individulu trebuie sã dea neconditionatũ.

Statulu este Dumnezeu pe pãmintũ, sau cum se exprima Hegel, filosofulu liberalismulu: *Der Staat ist der prãsente Gott.*

Pãnã candu „Gazeta” profesãza principiile unui atare sistem politicu, n'ar avã dreptu a ðice nicu unu cuvintu in contra atotputerniciei statului, si dacã totuși ðice, la õmeni instruiți in causã pote sã escite zimbetu ironicu.

„Gazeta” insã, pãnã candu profesãza liberalismulu foiloru jidovesci mai cu samã din Viena, n'are nicu unu dreptu a pãsi in contra atotputerniciei statului nicu din motivulu, cã ea e lipsita de ori ce simpatie fãtã cu biserica catolicã.

Biserica catolicã a fostu aceea, carea a fãcutu totdeuna frontu atotputerniciei statului.

Ce a fostu alta lupta de 300 de ani a creștinilor in contra impãrațiloru pãgãni pãnã la Constantinũ, decãtu luptã in contra atotputerniciei statului, care cu forța brutã voia sã intre si in conștiința supușiloru? Cine sãfirtica pe creștini in amfiteatrulu lui Flaviu? Au nu atotputernicia statului prin gura ferloru sãlbaticu?

Ce a fostu alta lupta Papiloru dela Roma timpu de 100 de ani in contra dinastiei germãne a Hohenstaufiloru, decãtu luptã in contra atotputerniciei statului, care din biserica voia sã facã o institutiune polițianã a statului?

Feuilleton.

Favorita Maicei Domnului.

Dupã revista «Monat-Rosen».

In Lourdes, unde s'a arãtatã Maica Domnului Bernadettei Soubirou, astãzi se ridicã o bisericã falnicã in onõrea Prea Curatei Vergure Maria. Sute si miã de credincioși alãrgã in fiecare anu din tãte pãrțile lumii la Lourdes, si multime de bolnavi își recãstiga sãnãtatea in apele vindecãtoare de acolo.

Si pe candu alții viniau din depãrtãri, viniau si se vindecau. Bernadetta stãtea in mãnãstirea Maicelor Benedictine Saint-Gildard din Nevers si suferia in tãcere durerile boleii sale îndelungate. Maica Domnului i-a fostu ðisũ, cã in lumea acãsta va avã sã suferã multu. Ea voia darã, sã implinãscã intru tãte voea Domnului.

De candu a intratũ in mãnãstire si a primitu numele Maria Bernarda, altã voințã nu a mai avutũ, decãtu voințã lui Dumnezeu si a superioarei sale.

Maria Bernarda iubia singurãtatea. O nespusã mângãere a intratũ in inima ei dupã intrarea in mãnãstire. Intre zidurile tãcute

ale mãnãstirii putea neconurbatã sã mediteze despre Dumnezeu si despre viața cealaltã. Meditațiunile acestea erau fericirea ei.

Candũ a intratũ in mãnãstire, a rugatũ pe starița, sã nu o silãscã a vorbi cu cunoscutũ si necunoscutũ, ce ar veni, sã o cerceteze. Scia de acasã, cãtã lume curiosã vinia, sã o intrebe despre vedenile, cari le-a avutũ, si simția, cã pe candũ ar fi vorbitũ despre ele, ușorũ ar putã vinã asupra ei ispita de a se simți mãgãlitã pentru grațiile primite si pentru laudele õmeniloru, si pe urma mãgãlirii — sã intre in inima ei trufia. Cu tãte acestea candũ viniau õspeți mai înalți, si starița îi ordona, sã mãrgã in chilia de vorbitũ, ea asculta cu supunere.

Lumea vinia cu drõea la mãnãstirea Saint-Gildard, sã vadã pe favorita Maicei Domnului. Unii stãruiau din rãspuneri, sã o vadã, si candũ vedeau, cã nu mai e încãtrãu, voiau sã scie celũ puținũ in care chilie locuesce, in ce locu se rãgã in bisericã, sã mãrgã sã se rãge si ðișii in același locu, si sã sãrute loculu, unde ingenunchia ðinsa.

Intr'o ði veni o dõmna de rangũ înaltũ si se rugã de o cãlugãrițã, sã-i arete pe sora Maria Bernarda. „Pe Maria Bernarda voiți sã o vedeți? Bine!” Si a intratũ din curtea

mãnãstirii in mãnãstire. Vedẽndũ dõmna, cã Maria Bernarda nu vine, se adresã cãtrã o altã cãlugãrițã, si acãsta i-a explicatũ, cã Maria Bernarda a fostu cãlugãrița cu carea a vorbitũ.

Candũ nu era încãtrãu si trebuia sã se arete, era totdeuna tristã. „De ce vinũ, sã mã cerceteze? Ce lucru deosõbitũ aflã in mine? Ce am fãcutũ eu?” ðicea ea.

Paciința si rãbdarea ei nu aveaã margini. In intrãgã viața sa a fostu mereu debilã si bolnãvicioșã. Tușia si in cursulu tusei de multe ori se înãdușia. Uneori vãrsa sãnge. ðile si septãmãni întregi trebuia sã zacã, si a zãcutũ, fãrã sã fi arãtatũ celũ mai micũ semnũ de impacianțã sau de nerãbdare in decursulu dureriloru acute. „E cu neputințã, ca cineva sã suferã mai multũ si cu mai multã paciințã, ca sora Maria Bernarda,” ðisese odatã sora, ce o grijia.

Puterea de a suferi cu atãta paciințã i-o dãdea rugãciunea continuã. Se rugã mai fãrã intrerupere. In prima linie se rugã pentru sine si pentru al sãi, dar se mai rugã pentru toți aceia, pe carũ peccatulũ i-a abãtutũ dela calea, ce duce la ceriũ. Prea Curata Feciõrã i-a fostu ðisũ in peștera din Lourdes: „Rãgã-te pentru peccãtoși!” Si de atunci nu

Ce a fostu alta lupta de 300 de ani a poporului irlandesu sub scutul Romei și sub conducerea clerului său catolicu în contra guvernului anglesu, decâtu luptă în contra atotputerniciei statului anglesu, care tiranisa trupurile și sufletele bunului popor irlandesu?

Unu principiu fundamentalu alu bisericei catolice a fostu, este și va fi totdeauna nerecunoscerea și combaterea atotputerniciei statului.

Principiile bisericei catolice opuse principiilor de mai susu ale „liberalismului” sunt:

Preste dreptul, ce-lu crează statul, esiste unu dreptu multu mai înaltu, și acesta este dreptul dumnezeescu și alu naturei. Statul în crearea dreptului său nu-i este iertat a vătéma nici dreptul dumnezeescu, nici dreptul naturei.

Numai acele fapte ale statului sunt drepte, cari sunt în conformitate cu dreptul dumnezeescu și alu naturei.

Biserica este societate nu subordinată, ci coordonată statului.

Tesa, că statul este Dumneđu pe pământu, este o blasfemie.

Singuru pe temeiul principiilor acestora ale bisericei catolice ne putem noi apéra individualitatea noastră națională față cu atotputernicia statului. Pe temeiul liberalismului profesat de „Gazeta” nici cându.

Obiecțiunea, ce s'ar puté face, că dacă voința totalității cetățenilor ar ajunge curată la manifestare și în statul nostru, atunci statul nu ne-ar ataca individualitatea noastră națională, este numai o sofismă. Căci voința curată a totalității este unu ce abstractu, care formă concretă nu capetă nici odată. Ci puterea statului o deprindă totdeauna factori anumiți, în cari e concentrată puterea de stat. În Rusia factorul acesta este Țarul, la noi parlamentul cu majoritatea lui. Pe temeiul principiului „liberalu” despre atotputernicia

statului totu, ce facu factorii acestia, face statul, și eo ipso este dreptu.

Cându însă preste factorii acestia în armonie cu principiul catolicu se pune dreptul dumnezeescu și alu naturei ca regulatorul supremu alu faptelor sevârșite de ei, atunci în numele statului nu mai pot pofti, să îndurăm „tote nedreptățile și tote fărădelegile”, căci pe aceste le condamnă și dreptul dumnezeescu și dreptul naturei, și aceste drepturi trebuie să le respecte și statul cu sfințenie.

Cându dară „Gazeta” combate atotputernicia statului, este soțu de luptă alu bisericei catolice, și așa ceva ea n'ar voi cu nici unu preț. Pentru ce combate dară atotputernicia acésta?

Pe lângă totă antipatia, ce o manifestază „Gazeta” față cu biserica catolică, și pe lângă totă contradicția, în carea se află, totuși ne bucurăm vedendă, că ea combate atotputernicia statului în unu șir cu biserica catolică.

Îi mai lipsește „Gazetei” unu lucru. Și acesta este, să binevoască a combate și slugărnicia bisericei desbinate a resăritului față cu atotputernicia statului, cu tote că așa de multu simpatizează cu biserica asta. Arunce numai o privire preste starea bisericei acesteia în vechiul Bizanțu, cându împărații duceau presidiul în sinode fără nici o opusțiune; preste starea bisericei din Rusia, Grecia, România: și apoi desemne publicului unu tablu alu servilismului bisericei acesteia față cu atotputernicia statului. Pentru publicu unu atare tablu va fi foarte instructiv. Vină apoi acasă și vadă, ore zelul, cu care biserica românească gr. orientală dela noi se apéra împotriva atotputerniciei statului, l'a împrumutat ore dela biserica resăritului, ori dela odiósa biserică catolică?

O atare revistă nu numai că pentru publicul ei cetitoriu poté fi foarte instructivă, dară încă pentru „Gazeta” și

forțe salutară, căci poté produce o metamorfosă radicală în simțimentelor ei față cu biserica catolică.

De pildă îi aducem chiaru pe Ugron Gábor, care ore cându avea aceleași principii ca și „Gazeta”. Unu studiu serios și profund asupra lucrului l'a adus acolo, unde este.

O mică întregire. — „Tribuna” dia 1 a c. a reprodușu o corespondență a foi „Le Journal des Debats”, în care se asemănă cu multă cunoștință de cauză cestiunea română cu cestiunea irlandesă. Reproducerea o face „Tribuna” parte traducendă parte resumandă. Între altele resumază o parte a corespondenței în chipul următoriu:

„Supune unei apretieri juste trecerea unei părți a Românilor la biserica greco-cat. scoțendă la ivelă folósele acestui evenimentu pentru conservarea limbei și naționalității, amintindă mai alesu pe Șincai.”

Trăim în nise vremi, în cari se lovesce adevărul în față și se face sfinței uniri învinuirea sfruntată, că acésta a fostu cauzei române numai spre stricăciune. După ce ne-am pus în serviciul adevărului istoric, găsim, că e bine a reproduce întregu pasajul, care l'a resumat „Tribuna” cu cuvintele de mai la delu. Așa se va sci, cum judecă străinii asupra sfinței uniri. Pasajul acela sună în chipul următoriu:

„Poporațiunea străveche perdu încetul pe încetul tote drepturile naționale. Aristocrația română parte a trecut preste Carpați în Valachia și Moldova, parte și-a schimbatu religiunea și naționalitatea și a datu Ungariei pe cel mai mare ero, pe Ioan Hunyadi, și pe cel mai bun rege, pe Matia Corvinu.

„Biserica Românilor din Transvania a rămasu vécuri întregi sub supremația bisericei din Vlachia, a cărei capu încă și ađi mai pórtă titulu de Mitropolitu-primat alu Ungro-Vlachiei. Dar mai târđiu s'a ridicat nori negri asupra bisericei din Transilvania. S'a făcutu felu de felu de încerc-

a încetațu să se róge ferbinte pentru întórcerea lor. „Pecătoși au lipsă mai mare de rugăciune și decâtu sufletele din purgatoriu,” dicea dñsa. „Acestea sunt sigure, că vor ajunge în raiu, pe cându aceia staț la marginea prăpastiei. De nu se va îndura Dumneđu spre ei, sunt perđuți pentru vecinicie.”

Pe lângă rugăciunile prescise sora Maria Bernarda mai îndeplina și alte rugăciuni. Cu deosebire se ruga multă înaintea altariului dedicat Prea Curatei Vergure Maria. În nopțile lungi, cându somnul fugia de trupul ei cuprinsu de bólă, recita necetată rosariul ori medita despre tainele rescumpărării noastre, despre s. liturgie și taina sfinței cuminecături. „Pământul e rotund,” dicea dñsa. „Pe cându la noi e nopte, în alte părți e di. Domnul a lăsat așa, ca să nu fie momentu, în care să nu se aducă jertfa numelui Său. Deci nopte, cându nu pot să dorm, mă uită pe păretele de alături la icónele, ce representă părțile sfinței liturgii, și astfel asistă cu spiritul la liturgiile, ce se celebră pe vremea aceea óreunde va în alte părți ale lumii, adoză pe Domnul în sfința cuminecătură și mă împărtășesc de grațil.”

În mănăstire i-s'a datu, să grijască de bolnavi. Cătă silință nu-și dádea ea, să mângăe și să liniștescă pe surorile ori malcele bolnave! O mamă nu putea să se fugrijască mai bine de copiii săi bolnavi. Di de di se nisua să-și căștice totu mai multă îndemănare

în a cunoșce lécurile, în a tocmi patul bolnavilor și perinile de sub capu, în a le întóce de pe o latre pe alta, și cu deosebire în a sci afla cuvinte alinătoare aducendu-le aminte, că durerile sunt dela Domnul, ér Domnul numai spre binele lor le trimite, chiaru pedepse de ar fi.

Maria Bernarda uria preste măsură lenvirea și trândăvirea. De multeori lucra și în patu în decursul bólei sale. Până a fostu sănétósă, lucra cu zel neîntrerupt. Cu deosebire cosea cu multă plăcere pentru sfința Maică Biserică fețe de altariu, vesminte preoțesci, covóre șcl. Și cându ocupațiunile îi permiteau, grija de florile, ce aveau să înfrumșeze altariul Domnului.

Maria Bernarda era iute la fire. Firea ei iute multe supărări, multe griji i-a pricinuit. Cătă silință nu a trebuit să-și dea, până a ajunsu, să fie stăpănu preste firea sa. Cându vătéma pe cineva ori cel puținu credea, că l'a vătématu, nu avea odihnă, până nu se ruga de fertare. Și chiaru și atunci, cându ea nici chiaru umbră de vină nu avea, în umilința sa pe sine se credea de vinovată.

Întimplările și vindecările miracolose din peștera din Lourdes îi stărnău dorința de a cerceta acele locuri, unde i-s'a arătat Prea Curata Vergură Maria. Dar umilința nu o lăsa, să mergică. Să fi putut merge așa, ca nimeni să nu scie, nimeni să nu o cunoșcă, o! cum ar fi mersu. Dar scia încă de cându era în Lourdes la părinți, că totă

lumea s'ar fi luat după ea, să o vadă, să o întrebe, cum i-s'a arătat Maica Domnului, cum a fostu îmbrăcată, cum i-a fostu fața, privirea, ce a simțit întru sine, cându i-a vorbitu, și alte multe, câte numai se pot întreba. Scia, că o vor admira, se vor îmbulđi, să-i póta atinge și numai haținele și urmele, pe unde a călcat. Dar ce a fostu ea? O uneltă nemernică în mâna Provedinței, — mâna debilă, ce a scormonit pământul, de unde a isvorit ómenilor unu isvoru nou de vindecări. Scită este, că Dumneđu ce e mai mic și mai neputincios alege pentru realizarea planurilor sale, ca să se vadă, că nu putere ómenescă, ci putere de susu le-a dus în deplinire. Așa se gândia, așa vorbea ea.

Di de di totu mai ferbinte se ruga Maria Bernarda la Dumneđu. Di de di totu mai multu se deprindea în virtuțile creștine și totu mai departe înainta pe calea perfecțiunii.

În 22 Septembrie 1878, di de serbátore întru amintirea suferințelor Prea Curatei Vergure Maria, a făcutu profesiunea solemnă, ér în 11 Decembre același an s'a pus în patu, ca de astădată să nu se mai scóle. Greutăți în răsufare, túsă, rane în spate și la picioare, tote laolaltă îi pricinuiă dureri chinuitoare și îi apropiă sfârșitul. Dumneđu voia să-i curețe sufletul și de urmele păcatului, ca feșind elu din trup să póta sbura de-a dreptul în ceriu. „Totu ce trimite Domnul asupra-mi, tote imi sunt spre bine, fufimple-se

cări de a calvinisa, ér mai târziu încercări de a uni cu biserica Romei.

„Încercările de calvinizare nu au succes (?!), și urmările acelora au fost priincioase Românilor, întru cât s. Scriptură și cărțile bisericesci au fost traduse în limba română și pe calea acesta s'a pusă basă la cultura lor națională.

„Silințele de a reuni biserica Românilor cu biserica romană au fost însoțite de mai mult succes, așa încât mai bine de a treia parte a Românilor din Ungaria se uni cu biserica Romei recunoscându supremația Pontificelui Roman, dar pe lângă păstrarea ritului lor grecesc.

„Unirea cu biserica Romei a fost de mare importanță pentru Românișm. Tinerii duși la Roma, să fie pregătiți de apostoli pentru conaționalii lor, se întorceau acasă nu numai ca apostoli ai catolicismului dar și ai românișmului. În cetatea eternă învățau, să fie mândri de originea lor română, și jurau, să nu-și părăsescă nici odată limba, ce atât de înrudită era cu limba augustei metropole a catolicismului și a latinismului. În arhivul din Vatican a aflat Șincal materialul pentru *Istoria Românilor*, despre carea guvernul din Viena a dîs: *liber igne, auctor patibulo dignus.*“

Silviu Rezei de risulul parlamentului.

— În ședința din 8 a c. a grăit deputatul Asboth János. Putem să dicem, că până acum nici un deputat nu a criticat din punctu de vedere catolic proiectul despre căsătoria civilă mai bine ca Asboth. Dar în cuvîntarea lui a fost de interes special pentru noi mai ales pasajul următoriu:

„Acea, că curentul acesta (de reforme forțate pe teren bisericesc) scie să respecte un moment etic, are o singură dovadă. Dovada asta, onorată casă, este onoratul deputat Silviu Rezei, (Mare ilaritate în stînga și în centru. Să auzim!) el e momentul bătătoriu la ochi al acestei respectări. Onorată casă! Departe e de mine, să fac purtarea onorului meu coleg deputat obiect de critică, el urmăz ca și

voea Lui preafinală,“ erau cuvintele ei în mijlocul durerilor.

În 28 Martie 1879 era așa de slăbită, cât în mănăstire așteptau numai cósul, să trecă la altă viață. S'a mărcurisit și cuminecat, dar de maslu nu voia să auză. „De trei ori mi-s'a făcut până acuma maslu.“ dîcea ea, „și totdeauna m'am însănătoșat; de astădată însă aș dori să moriu.“ Dar nu a mai dîs nici o vorbă, îndatăce i-au adus aminte, că trebuie să asculte de Maica Stăruță.

După sfîntul maslu a mai trăit încă trei săptămâni, mai bine dîs trei săptămâni s'a mai luptat cu mórtea. Gîndul, că în curînd va avé să se înfățișeze înaintea vecinului judecătoriu, o făcea uneori să se cutremure. „Mi-e frică,“ dîcea ea, „hîndcă atâtea daruri am primit dela Domnul; cum voi pute da samă de tóte?“ Mercuria după Pasci părintele Spiritualu încep rugăciunile trecerii, ér ea le asculte și le urmăria cu cruciulița în mână. Apoi părea, că e în estas, căci fața îi zimbă, ér gura îi murmură cuvintele: „Dómne, cât e de frumos!“ După amîl la trei ore își reculese puterile și murmură cuvintele: „Dómne, Dumneșul meu! Prea Curată Vergură Maria, rógă-te pentru mine!“ Apoi își făcu cruce și trecu.

Abia se lăți vestea morții sale, și tótă lumea din Nevers se puse în mișcare. Alte vorbe nu mai puteai să auzi, decât: „A murit sfînta! Să mergem, să o vedem!“ Trupul Maicei Maria Bernarda a fost espus

noi totl conștiința și convingerea proprie și bine face așa. Dar să mi-se dea voe, onorată casă, să fac obiect de critică purcederea aceea, carea concede preoților, ca votînd în contra proiectului să pótă rămân în partidul guvernamental, căci așa se vede, onorată casă, ca și cum în acesta ar respecta un moment etic, pe cînd, onorată casă, e limpede și evident și nu suferă îndoelă, că pentru preot și laic religionea e una și aceeași. (Așa este! în stînga.)

„Dvóstre nu respectați decî vre-un moment etic, ci cel mult chemarea, poziția oficiósă a preotului, cum aș dîce, *pînea și cercarea de pîne a preotului, respectați sacul popu*, (Aprobare și ilaritate vioie în stînga și în centru.) *aceea, ce în limba banală a vieții noastre publice se dîce ólă cu carne*, asta o respectați, și în preot vedeți numai un augur, dela care nu se pótă aștepta, ca el însuși să-și strice calea, pe care umblă după pîne. (Aprobare.)“

Așa dară și deputatul cu adevărat catolic Asboth! Habeat sibi Rezei!

Revistă bisericescă.

Roma.

Tactul diplomatic al Scaunului Apostolic de nou s'a probat. Între Peru și Equator s'a născut o controversă, care era aprópe să provóce răboiu între cele două state. Trimisul papal însă a aplanat diferențele pe cale pacifică, pentru care lucru președintele republicei Equator a mulțamit Papei în numele statului.

În 7 a c. a primit Sfinția Sa în audiență pe prințul prusian Enric. Primirea a fost forțe solemnă.

Francia.

Se pare, că politica bisericescă a guvernului francesu a făcut o întorsătură sănătósă. Acesta o deducem din răspunsul dat de guvern la interpelarea deputatului Cochin, care întrebă guvernul, cu ce își justifică conivența față

în capela mănăstirii. În mîni ținea crucea, ce a fost primit de la Papa, ér în jurul capului avea o cunună de rose albe. Mulțimea se imbulzia în jurul cosciugului. Fiecare doria să o mai vadă odată, fiecare voia să se atingă de ea și să dîce o rugăciune la cosciugul ei. Și cum se lăți vestea morții sale tot mai departe, tot mai multă lume vinia, să o vadă. Cei mai de aprópe viniau pe jos și în trăsuri, cei mai de departe viniau cu trenul, și trenurile viniu îndesate de ómeni. Era un adevărat peregrinaj la favorita Maicei Domnului.

Înmormîntarea s'a făcut în 19 Aprilu 1879. La înmormîntare a celebrat episcopul diecesan Augustin Lelong cu o mulțime de preoți. În cosciug s'a pus o sticlă de cristal cu biografia repositiei. Cu tóte că trecu trei zile, de cînd a murit, trupul încă nu înțepenise.

Episcopul Lelong a ținut o vorbire mișcătoare. Cu deosebire e mișcătoare la capet, unde a dîs: „Unde va fi acuma sufletul repositiei? Speru că în ceriu. Prea Curată Vergură Maria i-a fost promis, că o va face fericit nu aci pe pămînt, că aici va avé să suferă mult, dar o va face fericit în ceriu. Partea primă s'a implinit, căci Maria Bernarda, a avut să suferă mult aci pe pămînt. Să sperăm, că aialtăeri se va fi implinit și partea a doua.“

de cleru? Ministrul președinte Casimir-Perier și ministrul de culte Spuller au declarat, că guvernul de o parte voescă a mențin intactă legea de instrucțiune și cea militară, care obligă și pe membrii clerului la serviciu activ, de altă parte însă în interesul bine înțeles al patriei nu au pentru ce să persecute preoțimea, ci din contră este aplicat a promova activitatea salutară a clerului.

Partea din urmă a declarațiunii ministeriale a făcut forțe bună impresiune în Vatican, unde purtarea de acum a guvernului față cu biserica se consideră ca o urmare a recunóscerii formei de guvernare republicane și din partea clerului și a poporului catolic.

În ședința din 8 a c. a camerei deputatul Iarés a interpelat guvernul asupra subvențiilor, ce se dîce că le primeseu anarhiștii dela mai mulți capitaliști și preoți. Ministrul de interne a declarat, că acusa nu se baséză pe fapte concrete, ér camera a amănat discușiunea asupra ei pe o lună.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Ministrii Wekerle și Szilágyi au ținut o conferință cu capi opozițiunii Justh și Polonyi. Obiectul consultărilor au fost raportul casei domnitore și al Croaților față cu dispozițiunile proiectului despre căsătoria civilă din Ungaria și onorurile, ce ar fi să se facă lui Kossuth, care trage de mórte. Opoziționalii pretind, ca Kossuth să fie înmormîntat ca și Deák: să se trimită deputați la înmormîntarea lui, și dieta să voteze câteva sute de mil spre scopolu acesta. Pretensiunea opoziționalilor, la al căror ajutoriu este avisat guvernul în cestiunea căsătoriei civile, a adus în mare încurcatură pe dl Wekerle. Se dîce, că ministrul ar fi declarat, că onoruri oficióse nu se pot face lui Kossuth, dară manifestațiunile pornite din îndemnul privat al cetățenilor nu le va impede.

La desbaterea căsătoriei civile din 8 a c. după ce au vorbit contele Bathányi și Gyórfy în contra proiectului, ér Lang pentru proiect, Fenyvessy Ferencz a propus, să se închie desbaterea generală, după ce au vorbit 60 de deputați în această cestiune, și alți oratori abia vor mai pute aduce înaintea ceva nou. Afară de aceea cuprîndu proiectul 140 de §§-i pot să mai vorbescă deputați, cari au voe. Elu ca mameluc fidelu apróbă întru tóte politica bisericescă a guvernului.

În ședința din 9 a c. a camerei Okolicsányi arată, că nu lipsele națiunii, ci pofta de domnie a unui partid discreditat a provocat proiectele de reforme politice bisericesci. — Madarász József atât ca magiar, cât și ca preot reformat votéză cu bucurie căsătoria civilă, care e chemată a da puteri noue națiunii magiare; ea va avé cea mai salutară influință pentru validitatea ideii de stat magiar și pentru ajungerea unității naționale.

Apoi a urmat interesantul discurs al lui Asboth, care cu agerime de spi-

rită și cu ironie fină a sbiciuită liberalismul partidului guvernamental. Acestui partid îi voescă a terorisa ori ce părere contrară și declară de inamic al patriei pe toți, cari nu voescă a vota proiectul. La succesul adunării liberale din 4 a. c. dice, că nu știe, cui i-se cuvine partea leului, guvernului, opoziției ori altor persoane darnice? Ultramontanii nu umblă cu apucături de acestea, și dacă plăcă ei odată în luptă sub flamura, pe care se află patrona Ungariei și crucea dublă, atunci înzădar vine Wekerle cu omenii de ai săi ca Tencer și Szivák. Polemisază cu apărătorii căsătoriei civile, constată, că catolicii și adeverații protestanți precum în trecut, așa și acum luptă pentru adevărata libertate, și că guvernul depinde de la grația stîngii extreme, care grație în totu minutul i-se poate subtrage. În fine se ocupă de cestiunea jidovăscă provocându pe o parte a jidovimii, să nu se porțe atît de provocatoriu, ăra pe cealaltă, ca să nu conlucre la descresținarea societății. Vorbitoriul a fost viu aplaudat din partea opoziției.

În 10 Szalay I. a urgitat reimpatrierea lui Kossuth, făcendu o impresiune deprimătoare asupra guvernului prin cuvintele, că guvernul este avisat la epistolele lui Kossuth și se folosește de ele, dară datorințele față de Kossuth nu voescă a și-le împlini. — După aceea a vorbit deputatul național Nagy István arătându, că căsătoria civilă vatămă dogma catolică și că și materialmente cauză daune preoțimii nu numai catolice, dară și protestante. Căsătoria civilă este periculoasă pentru religiozitatea poporului, ea duce la indiferentism și ireligiozitate. Cu deosebire va fi critică poziția preoților gr. catolici, cari au datorința de a predica în biserică căsătoria ca indisolubilă și sacrament și a combate căsătoria civilă, pe când ei poțe că sunt cununați înaintea auctorității politice. Apoi polemizează cu Berzevicy și cetesce un pasaj din „Pester Lloyd“ 6 Nov. 1892, în care decretarea căsătoriei civile înainte de reforma administrativă o dechără de absurditate.

Eötvös Károly (independentist) negă, că ar fi vre-o coalițiune între partidul său și între guvern, după ce guvernul stă pe baza pactului din 1867, ăra ei pe baza legilor din 1848. Dice, că pentru ce să răstorne independentistii guvernul actual spre a face loc lui Apponyi ori lui Ugron și a produce încurcături nouă? Modificarea articolului de lege 53 din 1868 o consideră de periculoasă, după ce preoțimea catolică nici cum nu-l respectă. Inimicii căsătoriei civile obligătoare poțe că lucră în credință bună, dară trebuie să avem în vedere, cine le sunt amici: curia romană, magnații conservativi și naționalitățile. Polemisază cu Ugron și cu Apponyi dicendu, că nici proiectele propuse de ei nu vor restabili pacea religioasă. Papa Piu IX și congresul catolic magiaru condamnă căsătoria civilă din necesitate, și pentru aceea dînsul votă pe cea obligătoare.

După aceea a început a vorbi Kossuthistul (preot catolic) Vajay combatendu proiectul din punct de vedere

catolic. Deputații guvernamentali cu ministri cu totu au părăsit în mod ostentativ sala, pe când vorbea Vajay. Polonyi indignat de această purtare a pretins, ca ministrii și guvernamentalii să asculte pe orator. În urma acesteia au venit în sală unii ministri și deputați, dară și-a început necăltele intrerumperi contele Károlyi Gábor.

În 12 s'a desbătut și primit atît în general, cât și în special convențiunea comercială interimală între monarhia noastră și între Rusia. E de însemnat, că disidenții au votat în contra guvernului.

Reincepându-se dezbateră asupra căsătoriei civile, a vorbit Mezei Mór (jidan) pentru proiect aducendu cunoscutele argumente ale liberalilor.

Deésy Zoltán impută guvernului, care informează Corónă, că la căsătoria civilă se opune ultramontanismul și o voescă liberalismul, pe când faptul e, că adevărata opinie publică nu o voescă, și opinia publică falsificată o doresce. El e pentru proiectul lui Apponyi.

Bornemisza Lajos (disident) își justifică părăsirea partidului guvernamental. Numirea de ultramontan nu-l alterăză, de-orece de acolo, că cineva se mărturisește de catolic bun, nu urmăză, că ar fi patriot rău. El s'a născut catolic și ca atare voescă să și móră. Nu sprijinesce un proiect, care sgudue baza societății, ațită confesiunile una contra celelalte și alungă religiozitatea din inima poporului.

Temendu-se guvernul, că va muri Kossuth înainte de închierea dezbaterii și cu ocaziunea morții lui neputendu împlini dorințele deputaților Kossuthiști, aceștia îl vor vor părăsi, aderenților săi le-a impus să nu mai țină discursuri, ăra pe opoziționali, cari vorbesc, îi taxă de obstrucționiști. Isekutz apără opoziția de imputarea, că speculându la mórtea lui Kossuth ar voi să facă obstrucție, și combate proiectul guvernului. Totu în contra proiectului a vorbit și Hock (preot catolic). El în un discurs lucratu cu diligență arată, că la creștini căsătoria e sacrament și ca atare indisolubilă, pe când proiectul guvernului o consideră de un simplu contract disolubil. Dice, că o caracteristică a civilizației poporilor este și poziția, ce o ocupă femeia în familie și societate; apoi vorbește despre condițiunea de compătimită a femeii la popoarele vechi, și despre decădinta morală, la care a ajuns societatea fiindu iertat bărbatilor a se despărți după placu de femeile lor. Pe lângă aceea nu e numai o necesitate morală, dară e și dispozițiunea dumnezească, ca să fie căsătoria indisolubilă. Și în timpul mai nou moralitatea a scădut acolo, unde s'a declarat căsătoria de disolubilă. Numai indisolubilitatea îi dă femeii tăria de a suporta cu eroism durerile și necasurile, ce de multe ori sunt împreunate cu viața conjugală, și nu-și poțe forma un chip mai posomorit decăt al unei familii divorțate. Ce e dreptu, une-ori vin neînțelegeri în familie, dară sciindu cei căsătoriți, că nu se pot despărți, cedă unu

altuia, și armonia și iubirea reapare: sau dacă în casuri mai rari acesta nu se întâmplă, în locul patimei inferbentate pășesce simțul de datorință. Espune raportul dintre biserică și stat și probeză, că cu sguduirea religiozității și a credinței este împreunată și sguduirea temeliei vieții sociale. — Remete Géza dice, că guvernul numai pentru aceea a părăsit cu căsătoria civilă, ca să nu-și părădă voturile protestanților, și cualifică de anticonstituțională procedura guvernului, care s'a apucat de o reformă atît de momentuoasă fără a fi întreat pe alegători și fără a fi primit mandat dela ei.

În ședința dela 14 a. c. cel dîntău orator a fost Szederkényi, care combate proiectul prezentat de guvern. După aceea a luat cuvintul dr. Șerbanu, care a combătut proiectul din punct de vedere național românesc. Vorbirea lui scurtă, dară bine țesută, a fost ascultată cu mare atențiune de întregă camera. El a dîșu, că proiectul din cestiune nu servește spre binele patriei, și cu deosebire vatămă tradițiunile și simțul religios al poporului român, la care naționalitatea este contopită cu religiozitatea; cine atacă biserică română, atacă și naționalitatea, chiaru pentru aceea Români în 40 de adunări au protestat în contra reformelor bisericesci proiectate de guvern. Simțul religios trebuie cultivat, de-orece nu ș-i codicelul penal, ci reverința față de religiozitatea reține poporul dela delict. De când nu se mai pune jurămintul la judecătoria înaintea crucii și alor 2 lumini aprinse, poporul nu-l mai dă importanță. La acesta atrage cu deosebire atențiunea ministrului de justiție.

Cu vorbiri ca a lui Veszter Imre, care interesele de rasă le aduce în contrast cu interesele patriei, nu se poțe rezolvi cestiunea de naționalitate, și se teme, că patria va ajunge în fața unei catastrofe ca cea dela 1848. Liberalismul e o frasă bombastică, care servește a împedea, ca să nu vadă străinătatea, ce se întâmplă în această patrie de Dumneșu binecuvintată, dară adusă la marginea prăpastiei de cătră guvern. Adunarea din 4 a. c. a fost inscenată prin organele guvernului, care țintesc la omnipotență. Libertatea cetățenilor e sfîntă, și nime nu o poțe viola. Români dicu: Văduț'amă noi și timpuri mai grele, trăit'amă împreună 18 vécuri, fost'amă și în bine și în rău cu Magiarii, și dacă ajută Dumneșu, vom ajunge în pace și al doilea mileniu. Cu puterea se țin diferințele între Români și Magiari; în Ardél și acum sunt în vigore legile austriace. Guvernul, care țintesc la omnipotență, lasă să sufere în străinătate pe cel mai mare fiu al patriei, pe Kossuth Lajos. Cuvintele din urmă, mai ales au făcut o impresiune plăcută asupra celor din stînga și stînga extremă.

România.

Doră nicăiri nu se poțe lupte politice mai cu mare patimă ca în România. Este cunoscutu, căte demonstrațiuni și chiar revoluțiuni formale a inscenat opoziția spre a răsturna cabine-

Corespondințe.

Budapesta 15 Martie 1894.

Stimate dle Redactori!

Văd, că în „Unirea“ mi-se face prea multă cinste. Adecă nobilul P.! Fie, dacă așa îi place dlui Dringo. Numai cât am să observ, că pe moșul meu nu l-au scutit de slujbă iobăgescă nici o peie de căne, pe cum îi scutia pe boerii de pe țara Făgărașului și pe nemeșii de pe țara Hațegului și din Maramureș. Era dacă atributul acela voia să se referescă la mintea și la inima mea, atunci conced, că și eu sunt nobil, întru cât mă silesc a mă face vrednic de chipul lui Dumneșu, după care sunt zidit.

Dar de astă dată voi să scriu pătăniile altuia și nu ale mele. Deunăzi sosise la Budapesta un preot român unit. Avea el afacerile sale, cari nu ne privesc nici pe mine, nici pe dvostre nici pe cetitorii „Unirii“. Dar a avut răgaz a se repeși în 10 a c. și până în casa dietei. Mi-a istorisit după aceea esperințele sale în chipul următoriu:

„Când am ajuns în galerie, toți cei de acolo se uita la mine curios. M'au cunoscut, că sunt popă românesc. Unul m'a și agrăit pe românesc: „Din ce varmeghie ești, dle părinte?“

„I-am spus. A venit apoi al doilea și a început a mă întreba pe unguresc: „Așa e, că mare necas va fi din asta?“ Înțelegea proiectul despre căsătoria civilă.

„Da,“ dăc ea, „nu știu, cum se va pute introduce. Sunt o mulțime de greutăți.“

„Începu apoi a-mi spune deputații, cari cum îi chemă. Afabilitatea lui mi-a fost binevenită. Mai ales pe preoții catolici mi-i arăta pe rând, după ce m'a întrebat, dacă sunt uniti?”

„Dar este și un popă românesc,“ îmi reflectă.

„Audi! Cine?“

„Rezey Szilviusz. Nu-l cunosc?“

„Am audiat de el, dar nu-l cunosc.“

„E canonic.“

„Așa? Dar nu mi-l poți arăta? Nu e aici? Ași vre să-l văd.“

„Nu e aici,“ răspuse bătrânul meu, se plecă apoi spre urechea mea și-mi șopti încet: „E pururea în bufet.“

„A!! Dar este aci și bufet?“ întreb eu.

„Da! Însă numai pentru deputați. El tot acolo șede.“

„Oratorul cel dintâi a fost contra, un om așezat, cu esperință și cinste. Al doilea Eötvös, un fals, care scia replica cu bonmoturi, cu frase, dar argumente serioase, solide nu aducea. Spunea absurdități, ca „să simtă naționalitățile, — bălău în legănu, tinărul în momentul cel mai serios al vieții, bătrânul în mormânt să simtă“ ce? — „Puterea statului maghiar.“

După ei a venit Vajay, un preot tinăr, unul dintre cei mai tineri deputați. A început, dar casa era golă. Vinea, dar era ieșiat domni deputați. Într'un moment i-am numărat, erau 13. A trebuit să provoce Polonyi pe președinte, că în sensul regulamentului să suspende ședința, ori să vină deputații înaltru. Președintele a apăsă nisece bumbi, a dat signal, și îndată năvăli în casă o ceta de mameluci. Între ei era și Rezei.

„A! Și pe Rezei trebuie să-l aducă

de spate, ca să asculte pe un preot?“ observă un preot catolic de lângă mine și privi la mine lung.

„Mi-a fost rușine.“

Acestea mi-le-a spus între altele popa din provincă, era eu vi-le spun dvostre.

La revedere după cuvântarea lui Șerbanu.

P.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a VII-a a Reuniunii femeilor române gr. cat. din Blăși se convoca prin acesta din noi pe Duminecă în 1 Aprilie st. n. a. c. imediat după s. Liturgie în sala de desemn a gimnasiului din loc.

Programul adunării e următoriu:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al comitetului.
3. Raportul despre averea Reuniunii cu finea anului 1893.
4. Alegerea alor trei comisii: a) pentru censurarea raportului general; b) pentru censurarea rațiociniului, și c) pentru înscrierea de membri noi.
5. Raportarea acestor comisii.
6. Refntregirea comitetului prin alegerea unei membre ordinare și a unei membre suplente.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării.

Preastimații membri și toți aceia, cari se interesează de prosperarea acestei Reuniuni, sunt deci rugați cu totă stima, să binevoască a se presenta la această adunare în număr cât se poate mai frumos.

Blăși în 15 Martie 1894.

Rosa Munteanu,
președintă.

Aur. P. Bota,
secretariu.

O constatare.

„Tribuna“ în numărul său 39 în „Cronică“ luând act despre broșura „Diletantismul și patimile în politică“, apărută în tipografia „Aurora“ din Gherla, afirmă cu totă pozitivitatea, că aceea este „scrisă în Blăși de un cunoscut „moderat“ și „aspirant“ din generațiunea mai tinără a clerului bisericeii noastre unite“.

Față de aserțiunea acesta suntem necesitați a declara, că unu singură cuvintă din comunicatul „Tribunei“ nu este adevărat.

Redacțiunea.

Noutăți.

„Tipicul preotesc.“ Reverendissimul Domn Titu Budu, vicariul Maramureșului, ne notifică, cum că a pus sub tipariu opul intitulat „Tipicul preotesc“. Dorim, ca această carte folositoare să și-o procure cât mai mulți membri de ai clerului.

Procesul „Folii Poporului“ s'a petrecut în 13 a c. Juriul din Clușiu cu majoritate de voturi a declarat vinovați pe Petrovici și pe I. Russu Șirianul, era pe I. Popa Necșă l'a achitat. Petrovici a fost condamnat la 2 luni închisore de stat și 20 fl. amendă în bani, Russu la 15 zile închisore de stat și „Foaia Poporului“ la 100 fl. Procurorul a insinuat recurs de nulitate.

Casuri de morțe. Basiliu Mărculețu, preot deficiente și fost paroch în Cergău mare tractul protopopesc al Blășului, a reposat în 16 Ianuarie 1894 în anul al 84-lea al vieții și al 60-lea al preoției. — Teodoru Szabó, paroch gr. cat. în Hășdat și V. Silvasu, viceprotopop surogat și notariu tractual în protopopiatul Gherlei, a reposat la 28 Febr. în etate de 45 ani, după ce a lucrat cu zel și diligență 21 de ani în via Domnului.

În veci amintirea lor!

tul I. C. Bratianu. Opoziția liberală de acum se pare, că încă voesce a recurge la atari mijloce, cari numai constituționale nu se pot numi. Presa liberală a sumutată la dimisionare pe mai mulți ofțeri nemulțamiți și a provocat pe țeranii la revoluție pentru taxa clerului. Deputații liberali în intrunirile lor nu s'au mărginit numai la criticarea actualului sistem de guvernare, ci au atacat chiar și persoana regelui, care în ori ce stat monarchic trebuie să fie inviolabilă.

Duminecă au ținut liberalii o mare adunare, la care au participat și mulți deputați din provincie. În adunare s'a împărțit un apel, prin care toți cetățenii sunt provocați a pune capet regimului personal al dlui Catargiu. După adunare mulțimea condusă de unii deputați liberali au început să facă nu numai demonstrații de stradă, dară și escese regretabile, bătându pe mai mulți cetățeni. Poliția nu a pășit cu destulă energie în contra turburătorilor ordinii publice, cari s'au imprăștiat numai după ce a intervenit miliția.

În ședința din 12 a c. dlui Fleva, care a fost matador în demonstrațiunile de Duminecă, a interelat guvernul cu privire la versarea de sânge produsă cu ocaziunea demonstrațiilor. Vorbirea dlui Fleva a fost în adevăr anarchistică. El anunță, că va inscena nouă demonstrații și va conduce mulțimea la palatul regal. Dlui Catargiu a răspuns, că miliția își va face datoria față cu demonstranții. Mai mulți din ofțerii dimisionați vedându, că liberalii se folosesc de ei ca de o armă politică, și-au retras dimisiunea.

Modul de luptă al liberalilor în loc de a folosi poporul îl demoralizează.

Anglia.

În 5 a c. s'a ținut un meeting la Oxford în cestiunea Românilor din Transilvania. La meeting au luat parte mai mulți profesori ai renumitei universități de Oxford, precum și un public numeros. S'a espus în liniamente generale situațiunea, în care au adus țara noastră și naționalitățile din ea fudulia șovinismului maghiar, și s'a dat expresiune de simpatie pentru Români. Se voru mai ține în Anglia și alte meetinguri spre a clarifica lumea despre situațiunea și legitimele noastre aspirațiuni.

Discursul tronului cetit în 12 a c. cu ocaziunea deschiderii sesiunilor parlamentare declară, că relațiunile cu puterile străine sunt amicale; negociațiunile cu Rusia pentru regularea confiniilor în Asia centrală se speră, că vor ajunge la bun rezultat. Irlanda este liniștită, dară de home-rule nu amintesc nimica. Lordul Rosebery a declarat într'o intrunire a partidului liberal, că programul rămâne totu cel vechiu; va susține home-rule, și va lucra pentru reforma camerei Lordilor, a cărei constituire actuală este o anomalie.

Însă unirea nu a fost o *amăgire*, ci a fost o acțiune îndeplinită cu cea mai curată intențiune de factorii, cari au conlucrat la realizarea ei, precum amu dovedit. în capitulii nostri precedenți.

Închiâm acestu capitolu cu câteva pasaje scóse din istoria lui Ilarianu. Acesta dice: „Folósele uniunii fură: că românii aveau acuma mai multă trecere la curte, dela care mai căpetau câte o resoluțiune; prin unire se ridicară școle românesce mai curându, se trimiseră tineri la Roma, de unde veniră bărbații cei mai învățați ai Românilor, unu Georgiu de Șinca, unu P. Maior, unu S. Micul (Klein) ș. a.; românii dacă nu se uniau cu biserica Romei, prin *persecutarea tuturoră fără dubiu rămânea îndărăt în cultură.*” Și apoi după ce Ilarianu înregistrează perderile cauzate prin unire, cari sunt identice cu cele citate din Bărnuț și Laurianu, reduse deja de noi la valórea lor adevărată, adauge: „Dar ce e dreptu, nu tóte aceste rele au cursu nemijlocit din unire, ci și din lașitatea, pofta de domnire și răutatea unor mai mari ai bisericei.”¹⁾

Într'altu locu totu Ilarianu dice: „Transilvania, care este vatra, centrul românismului, deși nu rămaseră chiar și înșiși românii acestei părți centrale a românimeii neatingi de furórea ungurismului, deși apucase ungurismulu a cucerire nu numai nobilimea română, ci și o parte a clerului, . . . totuși precum amu mai însemnatu, de pe la anul 1830—38 începe a se forma în Transilvania o generațiune cu idei lămurite naționale, care se opune ungurismulu de-a dreptul și cu tótă energia. În *Blaiu, în acestă urbe mică, care a fostu dela uniune încóce fântăna românismulu nu numai în Transilvania, ci prin învățăturile lui Petru Maior etc. . . . fântăna românismulu preste totu, în Blaiu, în liceulu de aici se formă acea generațiune de pe catedrele celor mai învățați și naționaliști profesori.*”²⁾

Acestea nu le-a citatú dlú Densusanú; le-amú citatú însă noi, ca cetitorii să póta judeca în deplină cunoscință de cauză.

Mititelu.

Poveste din Portugalia.
(Continuare)

Eram comptabilulu unei firme fórté onorabile a acestui orașu, și venitele mele erau așa de bune, câtú putu peți pe Elisa. Mama ei, o domnă onorabilă, primi cu bunăvoință pețirea mea. Singurei sale fiice îi putea da numai o zestre modestă, câtú privește avere și bani, — era însă cu atâtú mai prețioasă zestrea, carea mi-o aducea Elisa cu însușirile inimei. Elisa promitea a fi cea mai bună soție și economă. Diua nuntei era deja hotărítă, și noi ne ocupamú de miile de măruntșuri, cari sunt de lipsă la o nouă gospodărie. Atunci ne lovi pe neașteptate o grea lovitură.

Principalulu meu muri repentinu de apoplexie. Veduva nu voia să mai continue neguțătoria, — acesta se descompuse, și eu preste câteva septemăni mă vedui fără oficiu și fără pâne.

Cândú în sara după licudațiune ca în tóte zilele voiam să petrecú în societatea miresei și a mamei ei, acesta trimise pe fiica sa din odae. „Unu cuvintú am să vorbescú cu dta, Albertú,” dise apoi cu sinceritatea sa îndatinată cătră mine. „Dta vei afla póte aspră propunerea, — însă altcum nu póte să fie.”

Suspina și mă privi durerosu. De locu nu-mi puteam închipui, ce avea să-mi spună.

„Acéstă lovitură a fostú grea pentru

noi toți,” continuă dinsa după unu restimpú. „Fórté mă dóre pentru copila mea, . . . dar dta scii, că numai pe lângă o mare cruțare putemú să ieșimú, érá cu mórtea mea și modesta mea pensiune va înceta de totu, și Elisa va fi avisată numai la puterile sale proprii. De aceea mă făcea fericitá gândulu, că vă voi vedé împreunați. Însă acesta acum nu e cu putință. Albertú, dta ești diligentú și bunú. De nu o sciam acesta, nu-mi încredințam singura mea fiică dtale. Însă până cândú dta nu vei avé aplicațiune și salariu sigurú, despre cununie nici vorbă nu póte să fie, — și nu numai acesta, fiulú meu, ci dta trebuie deocamdată să încetezi cu vizitele și să încujuri casa noastră. S'ar puté întâmpla, ca din căsătorie să se alégă nimica, — în care casu, — trăimú într'o lume, care își află distrațiunea în a calumnia chiarú și fără de nici unu temeiú, érá noi suntemú dóuē femeii sêrace și fără scutu. Da, Albertú, dta trebuie ađi să-ți ieai rēmasú bunú dela Elisa, până vei fi aflatú lucru și căștigú de ajunsú.”

Astfelú vorbi buna femeie. Eram ca înlemnitá. Nici odată nu m'ași fi gânditú la o întorsătură ca acesta a lucrurilor. M'am rugatú cu lacrimi în ochi, — însă înzădarú, — dinsa a rēmasú neclătitá.

Toceai așa de neclătitá a rēmasú și nenorocirea, ce mă urmăria. Nimica nu am lăsatú necercatú, am bătutú la o sută de uși: tóte înzădarú! Aici legături familiare, colo favoriți speciali, o promisiune veche, a cărei împlinire șe urgentă, — scurtú, tóte-mi suntú potrivnice!

Mai multú nu mă potú lupta împotriva acestei nenorociri continue; curajulu mă părăsesce, trebuie să mă dau învinsú . . . deja și numai în urma legilorú fizice. Bagatelulu, ce mi-l'am cruțatú în anii din urmă, s'a sfârșitú, — nu-mi rămâne altceva, decâtú a privi în fața miseriei.

Étá în puține cuvinte istoria mea. Acum dta lucră după cum voesci! Mititelu a făcutú o nouă legătură de cunoscință! Îți stă în voe, domnulu meu, — dta cu o lovitură poți despoia pe doi ómenii de restulú și amintirea fericirii lorú de odinórá, — dar dta fă, cum vei voi! Pentru mine nu mai există decâtú resignare. — Nu mă mai potú încovoia, ci numai frânge, — și trebuie să morú, dacă nu mai potú trăi! Albertú.”

Nuamú Dumneđu scie, ce s'a petrecutú în sufletulu meu, pe cândú cetiam șirurile acestea. A o descrie acesta nu este nici cu putință, nici de lipsă. Întăia dată în viața mea am înțelesú cuvintulu nefericire, și anume nu numai pentru trista stare a lui Albertú, ci mai virtosu din a mea proprie.

Nu eram eu de o mie de ori mai nefericitú și mai ticălosú, că eram cu multú mai netrebnicu și mai ticălosú ca elú? O durere grozavă mă turbura. Eú singurú imi făceam imputările cele mai amare. Gândiam, că mi-se aprinde fața de rușine și mi-se rumpe inima de durere, până cândú furtuna simțimentelorú mele se va potoli cu ajutoriulu lacrimelorú. Dar óre aveam timpú de plânsú?

Curându! Să nu fie óre mijlóce spre vindecarea atătorú mișelii, cari le-am sevărșitú? Să nu potú eu face nimica, pentru ca acestú sermanú omú să-și redobîndescă fericirea?

Îmi sdrobiam capulu, — însă înzădarú. Nu aflai nici o cale de mântuire. O! eu până acum nu eram decâtú o nuiă în rindulu ființelorú omenesce, unú ceva, ce încă nu

pondera, ce nici unu cuvintú nu putea să dică la marile cestiuni ale existenței, o ființă, ce încă nimica nu putea face pentru deapropele seú.

Greú, fórté greú imi apăsa acestú adevărú inima. Numai acuma simțiam, câtú de meritată imi era dojana, cu care fui numitú unu nemernicu băețandru fără sufletú. Singurulú lucru, ce-mi sta în putere, era, ca pe cei adânci vătējași să-i rogú de iertare. Prinsei nefericita pēnă, ce o folosisem de curându, și cu o adevărată pocăință scrisel pe o hârtie următóarele șiruri:

„Stimabilă domnișórá!

Íertá nepriceperea tinerescă! Íertá celorú dóuēdecú de ani ai mei! — Crede-mi, nu din răutate, ci din sburdălnicie mă jucasem atâtú de ușorú cu simțimentele dtale. Îți jurú, că de acum înainte miculú dtale solú póte să între la mine și să iese dela mine, fără ca să-lú atingú. Atátú pe dta, câtú și pe domnulu Albertú vă rogú de iertare. Macarú de ați gusta câtú mai curându din fericirea, ce așa de multú o meritați.

Alú dvóstre sincerú, vinovatú stimătóriu.”

Acéstă epistolă fu trimisă, și eu mă simțiam ceva mai ușuratú.

În sara următóre Mititelu apăru. Aduse cu sine dóuē epistole. Pe una sta: „Domnulu necunoscutú.” Am luat'ó și am desfăcut'ó. Ea cuprindea numai următóarele cuvinte: „Îți mulțămescú, domnulu meu.” Elisa m'a iertatú!

În următórea sară érá veni porumbulu la mine cu dóuē epistole în jurú de sine. Una a fostú pentru mine:

„Dta ești bunú, domnulu meu! Dta m'a datú de minciună, cândú ți-am negatú simțulu de onóre și compătimire. . . Íertá acum și dta! Albertú.”

Promisiunea solemnă o am și ținutú în faptă. Trecură dóuē saú trei luni. În fiescarea sară veni porumbulu cu o mai mare punctuositate decâtú unu curierú de rindú. Totdeuna era așteptatú, cina îi sta gata, eiú o mânca, o gugulitură, o dorință din partea mea, și Mititelu érá dispărea. Ceea ce amúndoi aveau să-și împărtășescă, rēmasé pentru mine unú secretú.

Însă și numai sosirea porumbulu imi spunea dilnicú, că bietulu tinerú încă nu și-a realizatú dorința, că nu era încă mântuitú de incertitudinea plină de griji, ori celú puținú că nu putea încă cugeta la aceea, ca să-și ducă alésa acasă. Dacă ar fi fostú acesta, — astfelú cugetam întru mine, — fără îndoelă, că macarú prin unu micú semnú ași fi avutú scire despre acesta. Totú ce am primitú până acuma, era o flóre, unú bobocú, ori unú cuvintú amicalú de recunoscință pentru discrețiune, ce mi-lú aducea Mititelu.

Așa stătea lucrurile, cândú se crepă de diuă în 25 Octóbre. Aci trebuie să observú, că diua a 25-a a fiesce cărei luni avea unú deosebitú rolú pentru mine. Cu plăcere făceam o mică schimbare a calendarulu, și totdeuna în 25 mă presentam cu o septemăni mai curându la domnulu Samuilú Gibson.

(Va urmá.)

Bibliografie.

Musa Română an. II. nr. 3. P. literarú: Robert Schumann. Corespondență. Murgulețulu (poesie pop.). Varietate. Literatură. — P. musicală: Ardelenescu, Sërba, aranjate de I. Murășanu. Din Bănatú. De pe Someșú, culese de V. Șorbanú. Murgulețulu, cântecú pop. aranj. de I. Murășanu.

¹⁾ Istoria Rom. din Dacia sup. tom. I. edit. II, Viena 1852, pag. 57—59.

²⁾ Idem Ibid. tom. II. p. CXXXIII.

Economie.

Îmbunătățirea fînătelor. De multe ori se întâmplă, că în fînăte erva cea bună pere mai de totu, și în locul ei cresc totu felul de burueni, cari nu sunt bune de nutrețu. Îmbunătățirea acestor fînăte se pôte face numai prin stîrpirea buruenilor și sămănarea de erva folositore. Spre scopul acesta se ară fînățul tîmna și primăvara și se cultivă cu plante, ce trebuie săpate mai desu, precum napl pentru nutrețu, cartofi, curechiu etc. Prin repețita săpare a pămîntului se pustiesc rădăcinile și sămînța buruenilor și se îngroșe stratul de pămîntu roditoru, adevă espus la influința aerului și a căldurei. După culgerea plantelor sămănate tîmna se ară pămîntul afundă, ca brazdele să degere în decursul iernei. În primăvara următoare se scormonesce bine pămîntul cu estirpătorul, apoi se sămănă cu plante, cari scutesc ierba de prea marea arșită a sôrelui, anume cu ovșu ori orz, și se grapă. După ce au răsăritu plantele acestea, se sămănă sămînța de ierbă și trifoi și încă mai întâiu se sămănă o sămînță, după aceea cealaltă, și nu deodată. Sămănându-se erva și respective trifoiul, pămîntul nu se mai grapă, ci numai se apasă cu trăvălicul. Pre calea acesta fînățul se întineresce. Nu este de lipsă, ca întregu fînățul să se are și cultivate deodată, ci în unu anu se pôte îmbunătăți o parte, în cel următoru celealalte părți.

Mai este de observat, că de multe ori fînul este rēu și puțin, fiindcă fînățul e prea umed și apētos. În atari casuri plantele de apă se desvîltă bine și pustiesc erva cea bună. Rēul se pôte îndrepta prin scurgerea apei din fînătu. Scurgerea se efeptuesce prin canaluri subterane ori prin șanțuri. Plantele de apă de comunu peră după scurgerea fînățului, erva erva cea bună prosperază. Dacă erva cea bună ar fi perit de ja în măsură mare, atunci se scormonesce pămîntul cu estirpătorul și se sămănă ierbă bună, pe unde este locul pleșuv. Fiindcă locul după scurgere de regulă e serac în elementele, de cari are lipsă ierbă cea bună spre a se desvolta, pentru aceea e de recomandat, să se și gunoescă fînătlu.

Posta redacțiunii. Simand. Abonamentul de pe an. 1893 e achitat priu solvirea din 29 Ian. 1894.

M. Giurca Totoiu. Învățatura bisericei catolice a propus o forțe limpede deputatul Ashoth în ședința parlamentului din 8 a c.

Editoru și redactoru rēspundētoru:

Dr. Victoru Szmigelski.

Două calfe.

se caută pentru vindare de spețerie (băcănii) în pravălia reuniunii de Consum din Blașiu.

Dela reflectanți se cere cunoscerea limbilor patriei.

Salariu anual e 360 fl. și 2 % din câștigul curat.

Reflectanți au să se adreseze la „Reuniunea de Consum, asociare în Blașiu.”

Blașiu în 15 Martie 1894.

Consiliul administrativ.

Nr. 1092—1894.

(9) 1—2

Publicare de concursu.

Pentru construirea unei aripi la internatul de fetițe gr. cat. din Blașiu, și a unei aripi la gimnaziul gr. catolicu român din Blașiu se publică prin acesta concursu.

Cei ce doresc a lua în întreprindere edificarea acestor aripi, trebuie să prezenteze la subscrisul consistoriu oferte închise și provēdute cu vadiu de 10% dela sumele preliminate.

Pentru aripi internatul de fetițe este preliminară suma de 14.000 fl. v. a., erva pentru aripi gimnaziului suma de 44.600 floreni.

Terminul, până la care au să se prezenteze ofertele, este 2 Aprilie st. u. a. c. până la 10 erva antemeridiane din acestă zi.

Oferenții trebuie să declare, că cunosc și primesc planul, preliminarul și condițiunile de edificare, cari se pot vedea în cancelaria arhidieceșană gr. cat. din Blașiu.

Din ședința consistoriului arhidieceșan gr. cat. de Alba-Iulia tinută în Blașiu la 13 Martie 1894.

I. M. Moldovanu,
vicariu capitularu.

(9) 2—2

Anunțu de licitațiune.

Prin acesta se aduce la cunoscința on. publică, că în 22 Martiu a c. st. n. la 10 erva antemeridiane se voru esarenda pe calea licitațiunii grădinele fondului basilitanu de lângă calea ferată dimpreună cu superedificatele.

Fiecare grădină se va licita separat. Prețulu eschemării grădinei celei de dincōce de calea ferată va fi 70 fl., erva alu celei de dincolo de calea ferată cu casă și alte superedificate dimpreună 200 fl.

Doritorii de a licita voru avē să depună vadiulu de 10 % pentru fiecare grădină.

Licitațiunea se va ține în cancelaria advocatulu arhidieceșan.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea la Sp. Domnu Adv. Dr. Iacobu Brendușanu.

Blașiu în 7 Martiu 1894.

Gavrilu Popu,
Adm. fond. basil.

Nr. 849—1894.

(8) 3—3

Escriere de concursu.

La unu stipendiū de 60 fl. pentru meseriași din fundațiunea fericitulu prepositu Constantinu Pappalvi prin acesta se escrie concursu cu terminul de 31 Martie 1894, inclusive pe lângă următoarele condițiuni:

1. La acestu stipendiū potu concurge învēțacei români greco-catolici de ori ce meserie.

2. Preferința voru avē aceia, cari voru dovedi, că sunt în legătură de consanginitate cu fundatorul, și dintre aceștia în primul locu cei născuți în Popfalău, comitatulu Clușulu.

3. Cererile să fie instruite cu carte de botez, documentu dela respectivulu măiestru, la care este aplicat învēțacelu, și atestat de purtarea morală dela respectivulu oficiu parochial.

4. Cererile să se înainteze până la terminulu preșitu la acestu Consistoriu.

Blașiu din ședința Consistoriulu arhidieceșan gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașu tinută în 6 Fauru 1894.

I. M. Moldovanu,
Vicariu capitularu.

Cu deosebită stimă cueză a încunoscința pre

Veneratulū Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iașu asupra-mi gătirea de **iconostase, amvōne, altare**

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelor, în ce privesce lucrul de măsuru și de sculptor, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icōne sante, dimpreună cu aședarea acelor obiecte în fața loculu, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescu cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, și tōte mă îndreptățesc la sperarea, că Veneratulū Cleru mă va împartăși ocașional-minte de prețuita-mi încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna intr'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bun, care mi-lam câștigat până acum.

Prin tariful de zone dispărēndu departările, prin acesta capacitatea de concurență mi-sa mărită.

Rogându-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritoru și fabric. de recuis. biserice.

(6) 5—52

Turnătoru de clopote și de metale a lui

ANTONIU NOVOTNY

în

(2) 5—26

Timisiōra-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nōue, precum la preturnarea clopotelor stricate, mai departe spre facerea

de clopotiri întregi armoniōse, pe lângă garanța pe mai mulți ani, în fiesce care mărime provēdute cu ajustări de feru bătutu construite spre a întorce clopotele cu ușurință în ori ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica.

Cu deosebire recomandă de elu inventatele și de mai multe ori premiatele

Clopote patentate găurite,

cari au unu tonu mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminōsă decât clopotele turnate după sistemul vechiu. **cătu unu clopotu patentatu de 300 kg. este egal în tonu cu unulu de 400 kg.** turnat după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea de scaune de fieru bătutu de sine stătătoare, spre preadjustarea clopotelor betrane cu corōne de feru bătutu ca și spre turnare de clopote pentru orolōge și de tōce din metalu. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot-deauna în magazin.

Prețurile ilustrate se trimitu gratis și franco.

Colecta pentru gimnasiul din Blăși.

Suma din nrul 10.	fl. 11272.44	
5. Din <i>Ulizez</i> pe l. Nr 658 dela:		
A. Suciū econom.	fl. 1.—	
Teodor Pop inv.	2.—	
Fiorian Linca	—50	
Gavril Coltor	2.50 fl.	6.—
6. Din <i>Sân-Petru de câmpie</i> pe lista Nr. 660 dela:		
Mireștean Vasiliică	fl. 2.—	
Iușor Gligor	1.—	
Iușor Marie	—50	
Bis. gr. cat. S. Petru	10.—	
Iosif Costin	1.—	
Carolina Costin	1.—	
Ioan Maxim inv.	1.—	
Iușon Sandu	—20 fl.	16.70
7. Din <i>Miheș</i> pe l. Nr 662 dela:		
Basilii Candin	fl. 1.—	
Dela poporul gr. cat.	2.—	
Parteniū Grama preot	2.—	
Raveca Grama	1.— fl.	6.—
M. Străjan prof. în Craiova a colectat pe l. Nr 32/a dela:		
M. Străjan prof.	lei 200.—	
Const. G. Stravolca	5.—	
Dum. Constantinescu	2.—	
Emanoci Burbea	2.—	
Preotul Brănescu	2.—	
N. N.	2.—	
N. N.	2.—	
X.	1.—	
Nemo	1.—	
N. Nicolescu	1.—	
G. Anagnostache	1.—	
Th. Ionescu	1.—	
Ignotus	2.—	
N. T. Pop	22.—	
Ioan Pop	20.—	
N. Vintilescu	5.—	
Preotul N. Georgescu	2.—	
S. Jirovean	2.—	
I. Settelin	2.—	
E. Teodorin	1.—	
L. Faure	2.—	
C. Podian	2.—	
E. Iosephi	2.—	
Pr. I. Plevian	2.—	
Georgescu	1.—	
Clasa VII.		
Murgășan Nicolae	5.—	
Popescu Teodor	1.—	
Călugărian Const.	1.—	
Negreț Ion	1.—	
N. F. Sibiau	5.—	
E. Arnold	5.—	
Cernătescu N.	1.—	
Mihailescu V.	1.— fl.	148.20
Vas. Cicudi Vlăsa preot în Zău a colectat pe lista Nr. 663 dela:		
Basilii C. Vlăsa	fl. 3.—	
Pamfilii Podobă	2.—	
Filip Feneșan	1.—	
Teodor M.	2.— fl.	8.—
Ilie Dăian și Valeriū Suciū teol. absoluți au colectat în Bpesta pe lista Nr. 1/a dela:		
Sever Ionel de Colbasi jur.	fl. 5.—	
V. Suciū teol. abs. filos.	5.—	
I. Dăian teol. abs. filos.	3.—	
Iuliū Maniū jur.	2.—	
Gavr. Bardosi teolog	3.—	
Pavel Pircea pictor	2.—	
George David jur.	2.—	
Andreiū Pop jur.	2.—	
Ariton Popa teol.	2.—	
Victor Poruț jur.	2.—	
Nicolae Petrovici jur.	1.50	
Ion Neamț rig. jur.	1.—	
Aurel Vlad jur.	1.—	
Fl. Muntean rig. med.	1.—	
Nicolae Zugrav teol.	1.—	
Nic. Vraciū rig. med.	1.—	
Emiliū Pop teol.	1.—	
Octavian Vass jur.	1.—	
Alesandru Rimbaș jur.	1.—	
Ion Murășan teol.	—50	
Dumitru Lupan filos.	1.—	
Enea Papiū jur.	1.—	
Georgiū Costa jur.	1.—	

Ion Iepure teol.-filos. (Cluș)	1.—	
Traian Bratu tehnic	1.—	
Nicolae Pop teol.	1.—	
Simion David med.	1.—	
Victor Onișor jur.	1.—	
Aurel Popescu jur.	1.—	
Const. Loecea flos.	1.—	
Iordan Popovici filos.	—50	
Ioan Bunea filos.	—50	
N. N.	—50	
Pavel Boca teol.	—50	
Iosif Șegescu teol.	—50	
Camil Sălăgian teol.	—50	
Ion Băltescu teol.	—50	
Ion Talos teol.	1.—	
Aiesandru Valea teol.	—50	
Vasile Vlad teol.	—50	
Eugen Barbul teol.	—50 fl.	54.—
Simeon Micu pp. Albei Iulie a colectat din <i>Cârna</i> pe lista Nr. 222 dela:		
A. Grecu } rom. ort. fl. 1.—		
I. Medrea } fl. 1.—		
Ioan Siara	1.—	
N. Muntean } rom. ort. fl. 1.—		
N. Brândușa } fl. 1.— fl.	5.—	
Dr. G. Vuia med. în Arad a colectat pe lista Nr. 65 dela:		
Dr. G. Vuia	fl. 10.— fl.	10.—
C. Colbasi arind. în Spring	fl. 25.— fl.	25.—
I. Gh. Dragomir prot. în Nagrad	fl. 3.— fl.	3.—
P. Micu la ministeriul domeniilor în București a colectat pe lista Nr 97/a dela:		
P. Micu	lei 20.—	
E. Muntean	30.—	
G. Măntulescu	5.—	
Romulus Ionascu	5.—	
S. Frâncu	1.—	
T. Buiuchiū	1.—	
G. Nicolescu	5.—	
V. Brezean	5.—	
G. Comșa	10.—	
N. Gălcă	2.—	
P. D. Belca	5.—	
I. S. Ordean	50.—	
P. Lascu	5.—	
C. Gorceiū	2.—	
S. P. Radian	4.—	
Ch. Grigoriū	2.—	
G. Brat	5.—	
D. Hoza	5.—	
V. Silvan	5.—	
G. N. Căciulescu	3.— fl.	83.98
I. Romoșan preot în Gărbăul ung. a col. pe l. Nr 351 dela:		
Ioan Romoșan preot	fl. 1.—	
Ioan Sabo	—10	
Părvu Petru	—20	
Părvu Petru a Marii	—40	
Părvu Onuț	—05	
Nicolae Albu invet.	—20	
Vasile Duma bētr.	—30	
Vasile Duma tinēr.	—15	
Sandu Cordoș	—15	
Gachia Fărcaș	—10	
Simion Duma	—10	
Vasile Pop	—10	
Onuț Nădășan	—10	
Din casa s. bis.	2.— fl.	5 25
I. V. Rus ppul Sibiului trimite dela:		
Sept. Sev. Albini prim red. al „Tribunei“	fl. 10.— fl.	10.—
Stefan Crisinean adm. prot. în Sarsig a colectat din cassele bisericelor din:		
Triū	fl. 1.—	
Ciulesci	1.—	
Ciunaloș	2.—	
Spinuș	1.—	
Furnoș	1.—	
Sarcău	—50	
Chinag	—50	
Fegernic	—50	
Berna de sus	—50	
Săcălășeu	—50	
Sarsig	1.— fl.	9.50

Simeon Pop preot gr. cat. Drag a colectat dela:		
Simeon Pop	fl. 1.—	
Petru Colceriū invet.	—50	
Ioan Mezei	—20	
Pop. gr. cat. din Drag	5.50 fl.	7.20
Simeon Micu pp. Albei Iulie a colectat din Galda inf. pe l. Nr. 225 dela:		
Aureliū Hulea	fl. 2.—	
Ioan Picoș	1.—	
Gligor Gliga	1.—	
Simeon Udrea	1.—	
Todor Păstrav	—50	
Eremie Păstrav	—50	
George Macarie	—50	
Pavel Păstrav	—50	
Ilie Baghiū	—50	
Miron Georgiū	—50	
Isidor Picoș	—50	
Andron Hangēu	—40	
Dionisiū Gliga	—50	
Ioan Creț	—40	
Ioan Schiaū	—40	
Ioan Frâncu	—40	
Miron Herlea	—30	
Iosif Herlea	—30	
Vasile Herlea	—30	
Petru Trif	—30	
Ioan Hațegan	—30	
Simion Trif	—30	
Trifan Trif	—30	
Dela 38 pop. câte 20 cr.	7.60	
Dele 24 pop. cate 10 cr.	2.40 fl.	22.70
Iacob Lugoșan ppul Turdei a colectat:		
1. Din <i>Beiz</i> pe l. Nr 806 dela:		
Alesa. Mezei preot	fl. 3.—	
Tanasie Cantor	—30	
Simeon Rus	—30	
Iosif Cantor	—20	
Alesandru Felvinti	—20	
Alesandru Bean	—20	
Simion Georgies	—20	
Iosif Hegies	—20	
Andreiū Corseu	—20	
Vasiliū Botezan	—20	
Simion Moldovan	—20	
Vasiliū Olă	—30	
Vasiliū Dolha	—20	
Vasiliū Cosma	—20	
Teodor Ionaș	—20	
Achim Timbuș	—10	
Vasiliū Cantor	—20 fl.	6.30
2. Din <i>Cianul deșert</i> pe lista Nr 797 dela:		
Samoil Poruț preot	fl. 5.—	
Aureliū Poruț invet.	2.—	
Vasiliū Petean	2.—	
Emiliū Poruț cantor	1.—	
Teofil Poruț primariū	1.—	
A. Poruț inv. emerit	1.—	
Dșora Maria Chiorean	1.—	
Ioan Petean l. Alesă	1.—	
Partenie Apahidean	1.—	
Zaharie Apahidean	1.—	
Ioan Moldovan l. Vas.	—50	
Ioan Poruț măestru	—50	
Toder Burcuș	—50	
Grigorie Petean	—30	
Georgiū Petean	—10	
De pe bucate colectate dela mai mulți pop.	15.65 fl.	33.45
3. Din <i>Berchiș</i> pe l. Nr 793 dela:		
Poporul gr. cat.	fl. 2.—	
Ioan Nicoră preot	1.—	
Din casa bis. gr. cat.	1.20 fl.	4.20
4. Din <i>Cianul mare</i> pe lista Nr 805 dela:		
Petru Stoica preot	fl. 1.—	
Iuliū Socol coop.	2.—	
Greg. Pop not. cerc.	5.—	
Cucu Gavrilă	1.—	
Cucu Alesandru	1.—	
Cicudean Iosif	1.—	
Suciū Petre	1.—	
Cucu Clemente	—50	
Cucu Ananie	—50	
Cucu Chimu	—50	
Mocan Nic. controlor	1.—	
Hădărean Ilie	—50	
Cicudean Vasilie	—50	

Hădărean Filimon . . .	—50	
Hădărean Iuon . . .	—50	
Bumbu Alesandru . . .	—50	
Hădărean Gavrilă . . .	—50	
Oprea Gligor . . .	—50	
Pop Niculae . . .	—50	
Leaș Tóder . . .	—50	
Nicoră Niculae . . .	—30	
Revnic Tóder . . .	—20	
Maxim Gavrilă . . .	—50	
Crișan Gavrilă . . .	—20	
Săbău Costan . . .	—50	
Crișan Alesandru . . .	—50	
Urdă Mihailă . . .	—50	
Rus Ilie . . .	—50	
Simion Lucaciū învêt. . .	1.—	
Mocan Niculae . . .	—50 fl.	23.70
5. Din <i>Ciurilă</i> pe l. Nr 802 dela:		
Ioan Tamaș preot . . .	fl. 1.—	
L. Salomie curat. prim . . .	—80 fl.	1.80
6. Din <i>Cópand</i> pe l. Nr 789 dela:		
De pe buc. dela pop. fl. . .	8.—	
Ioan Pătăcean preot . . .	1.— fl.	9.—
7. Din <i>Mischiu</i> pe l. Nr 791 dela:		
Ioan Pop a Firiș . . .	fl. —30	
Ioan Pascu l. Pavel . . .	—30	
Mari Nana l. Gavrilă . . .	—20	
Ioan Mușca . . .	—10	
Costantin Novea . . .	—10	
Demetriu Topu . . .	—30	
De pe buc. dela mai mulți poporenî . . .	11.88 fl.	13.18
8. Din <i>Petridul inf.</i> pe lista Nr 795 dela:		
Iosif V. Balint . . .	fl. 2.—	
Elena Balint . . .	1.—	
Ioan T. Burcuș . . .	1.—	
Vasilie Belu docente . . .	—80	
Lucreția Belu . . .	—50	
Nicolae Belica . . .	—50	
Stefan Ilie . . .	—60	
Anca Iosif jude com. . .	—30	
Soția judeului Susana . . .	—30	
Vasilie Balica . . .	—60	
Tanase Burcuș . . .	—60	
Popa Dumitru . . .	—80	
Anca Stefan a Petri . . .	—35	
Popa Simion . . .	—20	
Iosif Pârveu l. Simion . . .	—30	
Ion Pârveu l. Vasilie . . .	—15	
Todor Roman . . .	—10	
Rotariu Stefan l. M. . .	—20	
Belu Ioan . . .	—10	
Rotariu Iuon l. Iosif . . .	—10	
Pârveu Vas. l. Mihailă . . .	—10	
Cenan George . . .	—10	
Balica Todor . . .	—35	
Anca Iacob . . .	—25	
Balica Iosif . . .	—24	
Poruț Vasilie . . .	—24	
Rotariu Vas. l. Maxim . . .	—15	
Crișan Ioan . . .	—15	
Hancu Ionaș . . .	—20	
Pârveu Ioan a Crețil . . .	—12	
Pârveu Ionaș . . .	—16	
Silveșan Ioan . . .	—15	
Balica Simion . . .	—15	
Sandu Luca . . .	—16	
Oniș Petre a Vas. . .	—16	
Anca Georgiu l. Ioan . . .	—10	
Anca Ioan l. Iosif . . .	—10	
Pârveu George l. T. . .	—10	
Tușinean Petru . . .	—10	
Pârveu Marie l. Todor . . .	—10	
Sandu Filip . . .	—10	
Anca Silvestru . . .	—10	
Cenan Todor . . .	—10	
Sandu Ioan a Vas. . .	—05	
Pitea Todor . . .	—05	
Anca Iosif l. Georgiu . . .	—05	
Moldovan Ionaș . . .	—04	
Nicolici Gavrilă . . .	—04	
Pârveu Vas. a Crețil . . .	—04	
Todea Tanase . . .	—04	
Penan Simion . . .	—05	
Sandru Ioan . . .	—04	
Sandru Vasilie . . .	—08	
Roman Iosif . . .	—08	
Chiorean P. mare prop. . .	—04	
Urdă Ioan . . .	—08	
Bis. gr. cat. . .	1.—	
Dela mai mulți . . .	—44 fl.	16.10

9. Din <i>Petridul mediu</i> pe lista Nr. 794 dela:		
Alesandru Bene preot fl. . .	1.—	
Codrean Iacob . . .	—15	
Siandru Iacob . . .	—20	
Codrean Iosif . . .	—10	
Siandru Ioan . . .	—15	
Siandru Gligor . . .	—15	
Siandru Andrei . . .	—10	
Tode Maria . . .	—15	
Tode Nastasie . . .	—10	
Modol Ioan a Savei . . .	—10	
Rus Todor . . .	—10	
Rus Stefan . . .	—10	
Caba Mihailă . . .	—10	
Modol T., Ioan și Sia . . .	—50	
Siandru Chirilă . . .	—50	
Siandru Iacob l. Filou . . .	—20	
Modol George . . .	—10	
Tode Maxim, Gligor și Ioan . . .	—30	
Retegan Mihailă . . .	—10	
Negrea Isidor . . .	—20	
Popa Ioachim . . .	—10	
Popa Macavei . . .	—10	
Tode Gligor . . .	—10	
Pârveu Todor . . .	—10	
Dela mai mulți cred. . .	—92 fl.	5.52
10. Din <i>Petridul sup.</i> pe lista Nr. 792 dela:		
Dela poporul gr. cat. fl. . .	3.60 fl.	3.60
11. Din <i>Sîmlu</i> pe l. Nr 790 dela:		
R. Romoșan preot . . .	fl. 3.—	
Bis. gr. cat. . .	1.50	
Ioan Peștean învêt. . .	—50	
Ilie Selăgian . . .	—10	
Vasilie Abrudan . . .	—10	
Vasilica Micușan . . .	—05	
Din bucate dela mai mulți poporenî . . .	7.— fl.	12.25
12. Din <i>Turda nouă</i> pe lista Nr. 810:		
Dela popor . . .	fl. 2.—	
Iacob Lugoșan protop fl. . .	10.— fl.	12.—
13. Din <i>Turda veche</i> pe lista Nr. 788 dela:		
Ales. P. Romoșan . . .	fl. 10.—	
Ioan Mesaroș . . .	5.—	
Ioan Petricaș . . .	10.—	
Simion Poruț învêt. . .	2.—	
Vasilie Siandru . . .	1.—	
Ioachim Raț . . .	1.50	
Ioan Siuta . . .	1.—	
Stefan Siuta . . .	1.—	
Dumitru Rogozan . . .	1.—	
Parteniū Tat . . .	1.—	
Ioan Pop . . .	1.—	
Grigorie Raț . . .	1.—	
Ioan Crișan . . .	1.—	
Vasilie Siuta . . .	1.—	
Andron Găzdac . . .	1.—	
Niculae Lazar . . .	1.—	
Véd. Ana Murășan n. Siandru . . .	1.—	
Samoilă Rogozan . . .	1.—	
Ioan Nicolici . . .	1.—	
Ilie Crișan l. Iliuț . . .	—50	
David Costan . . .	—50	
Simeon Pop . . .	—50	
Ioan Crișan l. Ioan . . .	—50	
Ionaș Murășan . . .	—50	
Véd. Ana Nicolici . . .	—50	
Mihailă Duca . . .	—50	
Mihailă Raț . . .	—50	
Ionaș Todea . . .	—50	
Simion G. l. Pantolea . . .	—50	
Ilie Cosma . . .	—50	
Ilie Suciū . . .	—40	
Iean Murășan . . .	—40	
Leontiū Oprea . . .	—40	
Vasilica Raț . . .	—30	
Vasilie Gurgiu . . .	—30	
Teodor Grădinariū . . .	—30	
Filip Duca . . .	—30	
Parteniū Siuta . . .	—30	
Alesandru Pop . . .	—30	
Vartolomeu Găzdac . . .	—30	
Vasilie Bonda . . .	—20	
Vasilie Aruncutean . . .	—20	
Petru Lucaciū . . .	—20	
Ilie Murășan . . .	—25	

Simion Siandru . . .	—20	
Ioan Sonica . . .	—20	
Ioan Bocu . . .	—20	
Mihail Lazar . . .	—20	
I. Giurgiu a Nascului . . .	—20	
Pavel Bodaciū . . .	—10 fl.	53.25
14. Din <i>Tur</i> pe l. Nr 796 dela:		
Simion Rus paroch . . .	fl. 1.—	
Ioan Marinca . . .	1.—	
Vasilie Moldovan . . .	1.—	
Cigărean Niculae . . .	—50	
Ioan Crișan . . .	—20	
Simion Crișan . . .	—50	
Maxim Bichiș . . .	—20	
Ionaș Giran . . .	—50	
Valeria Suciū . . .	1.— fl.	5.90
15. Din <i>Urea</i> pe l. Nr 809 dela:		
Iuliū Pop preot . . .	fl. 2.—	
Ioane Rus învêt. . .	1.—	
George Trif . . .	1.—	
Ioan Cucerean . . .	—50	
Avram Ioan . . .	—20	
Stefan Michăsan . . .	—30	
Michăsan Ilie . . .	—30	
Busuioac Ioan . . .	—30	
Dr. Domokos Andor propriet. in Turda . . .	2.—	
Neuschloss Fülöp . . .	—50	
Cseh Iános not. cerc. . .	—50	
Moise Ioan . . .	—50	
Bozdog Filou . . .	—20	
Roșca Todor . . .	—20	
Rotariū Iacob . . .	—20	
Barb Mihailă . . .	—50	
Muntean Ioan . . .	—20 fl.	10.40
„ <i>Timișana</i> “ instit. de credit și economii in Timișóra pe lângă suma de 20 fl. dați pe lista „Luminătorului“ a mai trimis încă . . . fl. 40.— fl. 40.—		
		Suma . . . fl. 11943.62

Dare de samă și mulțamită publică.

Ca colecte pe sama *fondului pentru studenții morboși* dela institutele din Blășiū mai venimū a adauge următoarele:

Lista Nr. 1. Colectante: P. O. D. *Petru Uilăcanū*, protop. (Reghinulū sās.) 1 fl. — Patr. Barb, adv. 2 fl. — Dr. Vulcan, adv. 1 fl. — M. Orbonaș, adv. 1 fl. — Galat. Șagăū, protop. 1 fl. — Dr. Ceușan med. 1 fl. Suma fl. 7.—

Lista Nr. 8. Colectante: *Ales. Papiū*, preot (Bistra) 1 fl. — Ios. Arieșan, preot (Certege) 1 fl. — I. Raț, preot (Câmpeni) 1 fl. — Mih. Dan (Câmpeni) 50 cr. — Dandea Amos (Câmpeni) 50 cr. — Rom. Marcu, preot (Bistra) 1 fl. Suma fl. 5.—

Lista Nr. 18. Colectante: *G. Suciū*, v.-prot. (Indolū) 1 fl. — Ioan Bordan, parochū (Hășmaș) 50 cr. — V. Lucaciū, preot (Iara) 50 cr. — V. Fărcășan, preot (Hășdate) 50 cr. — Aur. Balint, preot (Lita rom.) 50 cr. — Gavr. Oltean, preot (Rachișu rom.) 50 cr. — Filot. Muntean, paroch (Băișora) 20 cr. — I. Muntean, preot (Săcel) 20 cr. — Ios. Florian, preot (Sălcua) 20 cr. — V. Pop, preot (Bicălat) 20 cr. — M. Popescu, preot (Măgura) 20 cr. — I. Hideg, docente (Lita rom.) 20 cr. Suma fl. 4.70

Lista Nr. 31. Colectante: *Stef. Câmpenan*, protop. 2 fl. — N. Galea, preot (Hundorf) 1 fl. — P. Comes, preot (Coroiū) 50 cr. — N. Maior, preot (Odrichiū) 50 cr. — I. Pop, adm. par. (Agristeū) 1 fl. 50 cr. — Aur. Pop, adm. par. (Lepindea) 1 fl. — T. Avram, paroch (Biertan) 1 fl. 50 cr. — G. Șerban, paroch (Șmig) 1 fl. — T. Dan, par. (Ciucmandru) 1 fl. — N. Muntean, paroch (Nouī sās.) 1 fl. — I. Isip, preot (Sântiōna sās.) 1 fl. — St. Secetă, paroch (Șaros sās.) 1 fl. — N. Roman, cooper. (Ernea) 1 fl. — I. Roman, paroch (Ernea) 50 cr. — G. Vamoș, paroch (Giacoș) 1 fl. Suma fl. 15.50

Blășiū in 10 Martiū 1894.

Ales. Uilăcan m. p.,   **N. Popescu m. p.,**
președinte.   cassariū.